

Omställning 4.0

Två faktorer är mer än några andra avgörande för utvecklingen på alla samhällsområden i framtiden. Den ena är teknikutvecklingen där digitalisering och automatisering förändrar hela branscher och gör att jobb både försvinner och tillkommer. Den andra är klimatförändringarna som kräver omställning av länder, företag och individer. I båda fallen har Unionen en viktig uppgift att se till att medlemmar får del av fördelarna, att det investeras i människor och jobb och att partsmodellen stärks och utvecklas för fortsatt stabilitet och tillväxt.

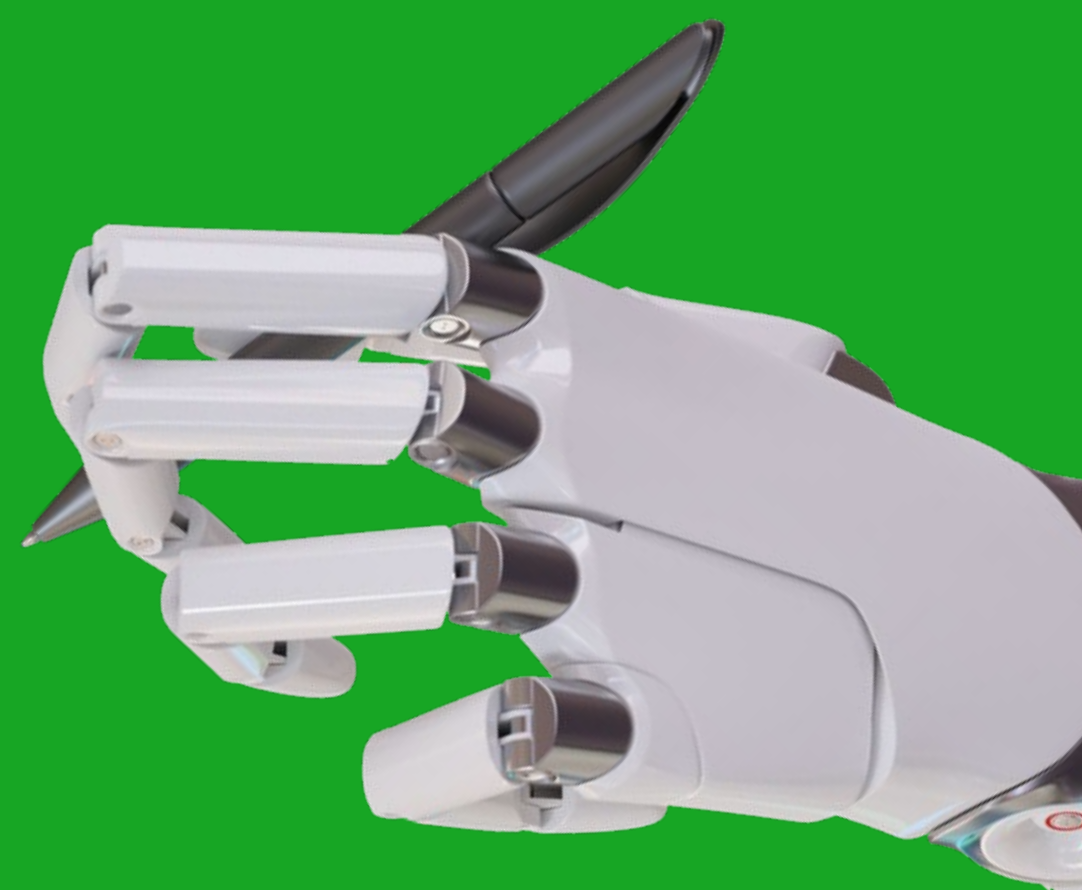

Till 2030

måste världens länder tredubbla respektive femdubbla sina ansträngningar för att nå 1,5- respektive 2-gradersmålet.

8%

av alla jobb i Sverige automatiseras enligt OECD, men ingen vet säkert. Förutom att många jobb kommer beröras på olika sätt.

”Vi har klarat utmaningar förut och vi kommer göra det igen.”

4:e skifte

4 tekniska innovationer som lett till större transformation i samhället, inte minst i relation till arbete:

1. Ångmaskinen
2. Elektriciteten och förbränningsmotorns spridning
3. Digital teknik
4. I dag menar vissa att vi står inför ett fjärde sådant skifte, där automation växer i omfattning och där kognitiva datorsystem (t ex AI) har en viktig roll.

FRAMTIDSYRKEN

Tjänstemannayrken i privat sektor där det väntas råda brist på kompetens inom 5 år: Mjukvaru- och systemutvecklare, IT-arkitekter och ingenjörer inom allitfrån elektronik och maskinteknik till bygg och anläggning.

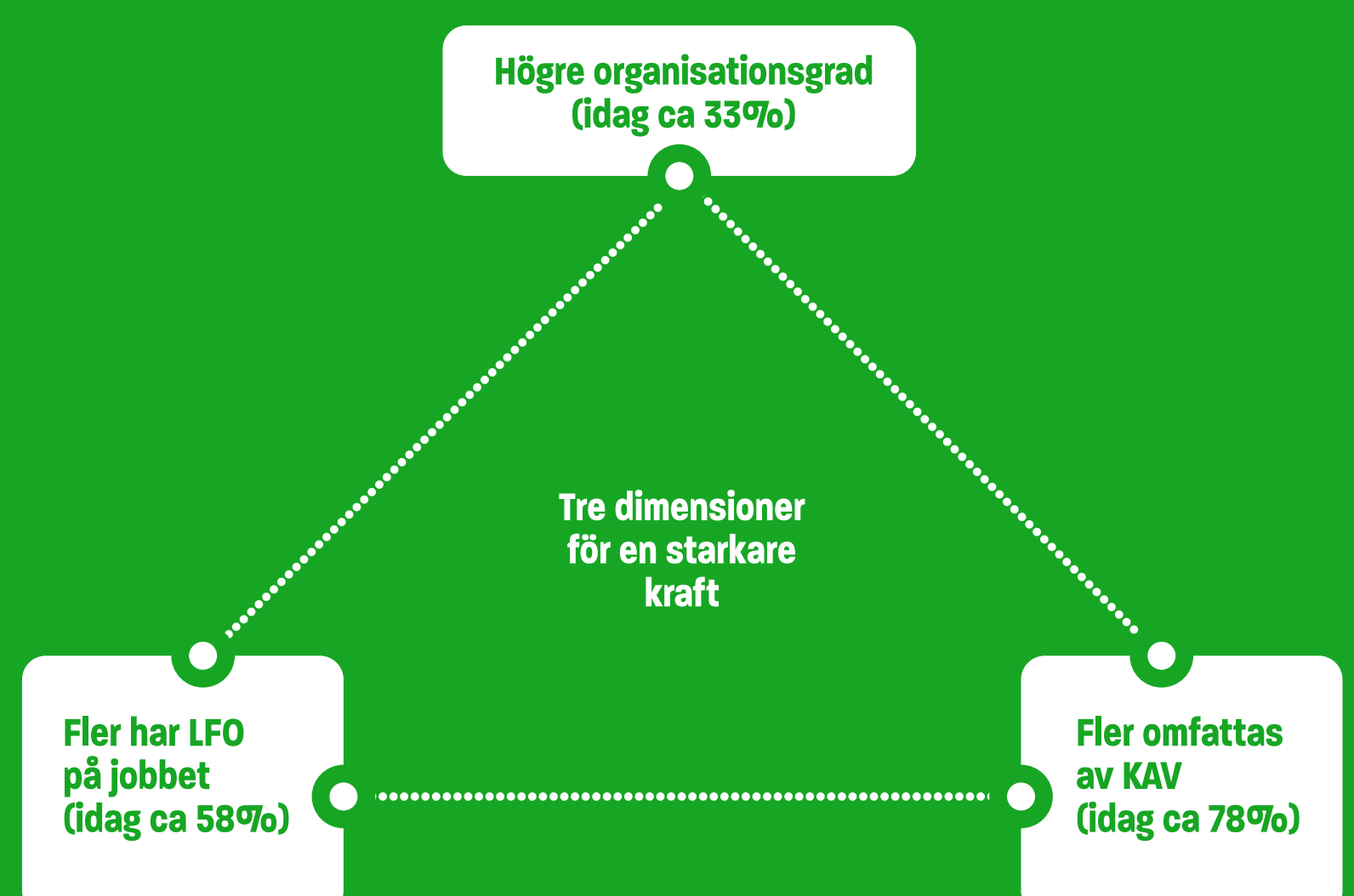
SE UPP-YRKEN

Tjänstemannayrken där det väntas råda hård konkurrens om jobben inom 5 år: Kontorsassistenter och sekreterare, ekonomiassistenter, marknadsassistenter, receptionister, inköpsassistenter, rese-säljare, fastighetsmäklare, telefonister.

(UNIONENS KONJUNKTURRAPPORT 2019)

Partsmodellen kräver starka fack

Tre dimensioner för en starkare kraft (Unionens nuläge):

Läsna här!

"The robots are coming and Sweden is fine" (NYT)

Den svenska arbetsmarknadsmodellen har länge präglats av en bejakande inställning till tekniska innovationer och hur de förändrat arbetsmarknaden. Vi har inte behövt oroa sig för ny teknik utan snarare för fortsatt användande av föråldrad teknik. Fack och arbetsgivare har varit positiva till teknikutveckling som gett produktivitetsökningar att dela på. Med teknikutvecklingen har också många farliga, belastande och monotona arbetsuppgifter övertagits av maskiner medan människorna kunnat gå vidare till mer stimulerande, produktiva och välavlönade arbetsuppgifter. Till exempel som övervakare av maskiner som utför arbetsuppgifter människor tidigare har utfört.

Vadå digitalisering?

Med digitalisering och automatisering menas:

- Datakraft blir billigare och snabbare.
- Decentraliserad databehandling och lagring (molnet).
- Effektivare sätt att samla in stora datamängder (Big Data).
- Smartare algoritmer för att förädla data till nyttiga funktioner (AI).
- Ny teknik för att lösa nya och gamla uppgifter.

"De riktigt stora produktivitetsökningarna möjliggörs av att tekniken skapar förutsättningar för nya sätt att organisera arbetet."

Ingen panik!

Debatt om att tekniken ökar produktiviteten och slår ut jobb har förekommit flera gånger under 1900-talet, bland annat på 30- och 60-talet. Men viktigt att förstå att det inte finns en given mängd jobb i ekonomin.

OECD: Sverige i digital topp

I OECD's digitaliseringsrapport från 2018 skriver de: "Sverige ligger i världstoppen när det gäller digitalisering. Infrastrukturen är god och befolkningen positiv till att omfamna ny teknik, något som bidragit till att lyfta ekonomin". Men OECD varnar också för att den positiva trenden riskerar att hämmas av bristande kompetensutveckling.

Ljssna här!

Framtiden är här och kräver förändring. Igen!

En stark fackföreningsrörelse är avgörande för att omvandlingen av arbetsmarknaden och arbetslivet ska ge ökad välfärd och hållbarhet. Vår idé att förena människor för att tillsammans driva våra frågor är tidlös. Vårt ansvar är att hela tiden påminna oss om varför vi finns, vilken vår uppgift är, vilka de gemensamma frågorna är, vilka åtgärder som krävs och vad som är viktigast att göra först. Alla aktiva i Unionen behöver därför analysera vad samtidens och framtidens utmaningar består av, vad kan vi lära av historien och tillsammans hitta vägarna framåt som tar vår förening in i framtiden. Vi ska vara stolta över tidigare vunna segrar och ha mod att tillsammans ta oss an samtidens och framtidens utmaningar.

Omvärldsfaktorer som driver förändring

DEMOKRATIUTMANINGAR

DIGITALISERING OCH UTVECKLING

URBANISERING

FÖRÄNDRAD BEFOLKNINGS-SAMMANSÄTTNING

GLOBALISERING

TRANSPARENS

KOMMERSIALISERING

MILJÖ- OCH KLIMATFÖRÄNDRINGAR

ETT POLARISERAT SAMHÄLLE

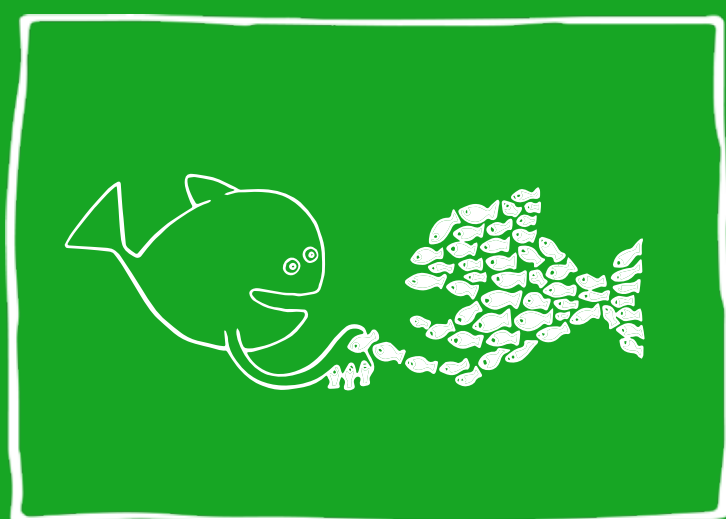
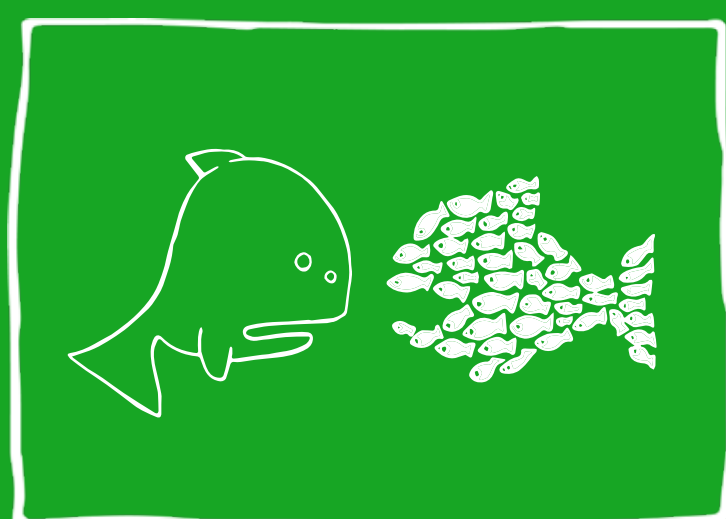
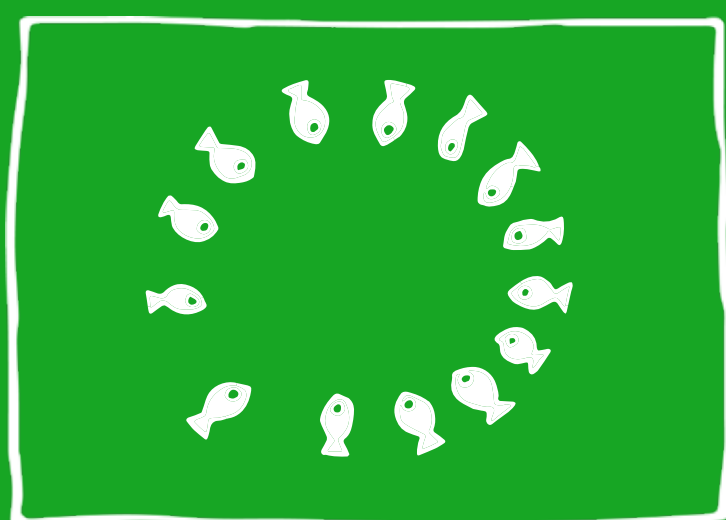
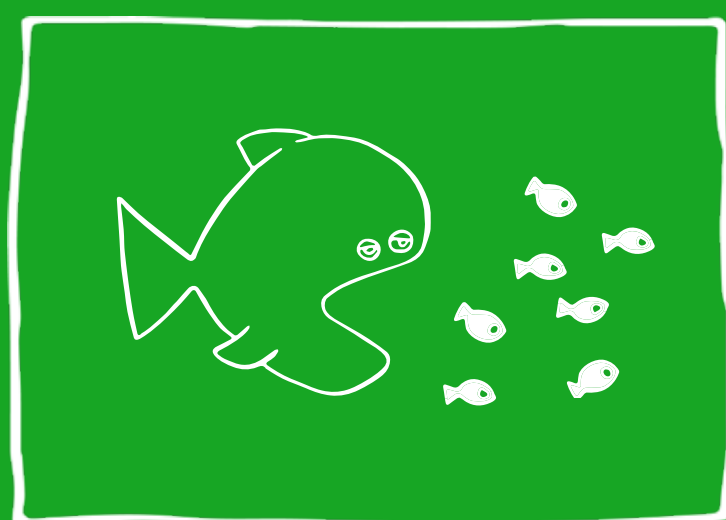
INDIVIDUALISERING

”Facklig organisationsgrad och engagemang är ett vaccin mot antidemokratiska krafter och katalysator för tillväxt.” (FUTURION)

Forskning visar

Partsmodellen underlättar löntagarnas OCH näringslivets omställning.

- Fackföreningar bidrar till en jämnare inkomstfördelning.
- Fackföreningar bidrar till en starkare demokrati – både för samhället i stort och för medlemmarna.
- Starka fackföreningar är bättre både för medlemmarna OCH samhället/näringslivet än vad svaga är.

Motståndskraftig modell

”Den särartade modell som växte fram vid förra sekelskiftet visar på resiliens – motståndskraft och förmåga till anpassning. Ett system där jämbördiga parter själva gör upp om löner, villkor och regler kräver en balanserad maktfördelning och förmåga att ställa om till nya situationer. Liksom alla system innehåller det en hel del trögrörlighet, som skapar långsiktig förutsägbarhet och säkerhet.

(UNIONENS RAPPORT PLATTFORMS-EKONOMIN OCH DEN SVENSKA MODELLEN FREDRIK SÖDERQVIST)

67 %

av alla löntagare är med i facket (2018). Jämfört med Ungern (9 %), USA (11 %) och Polen (12 %).

53 %

av alla tjänstemän med tillfälliga anställningar är med i facket.

Tillsammans i Unionen blir vi en stark kraft som kan samverka med motparten. Illustrationen är hämtad från Unionens rapport ”Plattformsekonomin och den svenska modellen.”

Läsna här!

En facklig fråga. "Just transition"

Klimatfrågan är en av vår tids allvarligaste och mest angelägna frågor. Alla måste ta ansvar för att en omställning till ett hållbart samhälle håller högsta möjliga takt. I denna strukturomvandling har Unionen och andra fackförbund en viktig roll att skapa goda förutsättningar som hanterar det starka omvandlingstrycket i företagen och på arbetsmarknaden. Social och ekologisk hållbarhet går hand i hand. Utan social trygghet klaras inte omställningen politiskt eftersom många väljare inte accepterar mål och medel om de känner oro för välfärd och trygghet. Utan klimatomställning klarar vi inte den sociala tryggheten på sikt. Det behövs klimatanpassning kombinerat med krav på en rättvis omställning – Just transition. Unionen kan och måste spela en aktiv roll för att vi ska nå klimatmålen på ett socialt hållbart sätt.

"Kraven på drastiskt sänkta utsläpp av växthusgaser kräver ny teknik, politiskt styrda marknader, nya transportsystem och produktionsvillkor. Det gör klimatfrågan till en facklig angelägenhet av högsta dignitet." (UNION TO UNION)

Hållbart verktyg!

För att underlätta bidrag till företagens hållbarhetsarbete både i Sverige och internationellt har Unionen utvecklat ett verktyg som kan användas av bolagsstyrelseledamöter, ledamöter i europeiska företagsråd och klubbar.

Politikens ansvar:

- Ambitiösa klimatmål måste kombineras med ett väl fungerande system för omställning av yrkesverksamma och politiska insatser för att främja näringslivets och samhällets omställning.
- Regional- och landsbygdspolitisk hänsyn vid beslut om åtgärder för att uppnå klimatmålen.
- Näringslivets klimatomställning är en förutsättning – och en möjlighet, för framtida konkurrenskraft och jobb. För nödvändiga investeringar krävs goda politiska förutsättningar. Politiska åtgärder måste vara långsiktiga och leda mot verklig klimatnytta. Klimatpolitiken måste gå hand i hand med övrig politik.

Rättvis klimatomställning!

Sverige ska ligga i framkant i klimatomställningen och visa möjligheten att ställa om näringslivet till ambitiösa klimatmål med innovationer och tekniska lösningar.

Vi ska även visa på lösningar för en socialt hållbar omställning av arbetskraften.

Att nå klimatmålen är nödvändigt, men om människor känner otrygghet inför omställningen kommer de inte aktivt bidra till den.

Genom att arbeta vidare på den svenska modellen med dialog, samverkan och förhandling kan fack, näringsliv och stat gemensamt arbeta för en framgångsrik och rättvis klimatomställning.

Mål 8

Ett av FN:s Globala mål handlar om verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. ILO jobbar för att mål 8 ska ses som förutsättningar för de andra utvecklingsmålen.

1/3

Industrin står för en knapp tredjedel av utsläppen av växthusgaser i Sverige och har en avgörande roll för att nå klimatmålet om ett fossilfritt samhälle år 2045, enligt industrins ekonomiska råd.

Ljssna här!